

1 חוק רכישת מקרקעים (אישור פעולות ופיצויים), התשי"ג-1953

1. פירושים

(א) בחוק זה -

"השר" פירושו - חבר הממשלה שהממשלה הסמיכה אותו לענין חוק זה בהודעה שפורסמה ברשומות;
"רשות הפיתוח" פירושו - רשות הפיתוח שהוקמה על פי חוק רשות פיתוח (העברת נכסים), התשי"ו-1950;
"נכס" פירושו - מקרקעים;
"נכס נרכש" פירושו - נכס שקם לקנין רשות הפיתוח לפי סעיף 2;
"תאריך הרכישה" פירושו - התאריך שבו קם נכס לקנין רשות הפיתוח לפי סעיף 2;
"בעלים" של נכס נרכש, פירושו - מי שהיו ערב תאריך הרכישה בעלי הנכס או בעלי זכות או טובת הנאה בו, לרבות מי שבא תחתיהם;
"בית המשפט" פירושו - בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא נכס נרכש.
(ב) לגבי בעל זכות או טובת הנאה בנכס, יראו כל מקום בחוק זה שבו מדובר בנכס, כאילו מדובר בו באותה זכות או טובת הנאה.

2. רכישת מקרקעים לצרכי פיתוח, התיישבות או בטחון

(א) נכס שהשר העיד עליו בתעודה חתומה בידו כי נתקיימו בו שלושה אלה:

- (1) ביום ו' בניסן התשי"ב (1 באפריל 1952) לא היה בחזקת בעליו;
- (2) שימש או הוקצה בתוך התקופה שבין ה' באייר התש"ח (14 במאי 1948) ובין ו' בניסן התשי"ב (1 באפריל 1952) לצרכי פיתוח חיוניים, התיישבות או בטחון;
- (3) עודנו דרוש לאחד הצרכים האלה;

יקום לקנין רשות הפיתוח, ורואים אותו נקי מכל שעבוד, ורשות הפיתוח רשאית להחזיק בו מיד.

- (ב) הנכס יקום לקנין רשות הפיתוח מן התאריך שיצוין בתעודה האמורה; התעודה לא תינתן אלא תוך שנה אחת מיום תחילת תקפו של חוק זה, ותפורסם ברשומות סמוך ככל האפשר ליום נתינתה.
- (ג) נכס שהוקנה לרשות הפיתוח כאמור, יירשם בספרי האחוזה בשמה; ואולם אי רישום לא יפגע בתוקף הקניית הנכס לרשות הפיתוח.
- (ד) תעודה לפי סעיף זה לא תשמש כהודאה כי נכס נרכש אינו, או לא היה, נכס המדינה, או כי למדינה אין, או לא היתה, זכות או טובת הנאה בו.

3. זכות לפיצויים

- (א) בעליו של נכס נרכש זכאים לפיצויים עליו מאת רשות הפיתוח. הפיצויים יינתנו בכסף, אם לא הוסכם אחרת בין הבעלים ובין רשות הפיתוח. שיעור הפיצויים ייקבע לפי הסכם בין רשות הפיתוח ובין הבעלים, ובאין הסכם - על ידי בית המשפט, בהתאם לאמור להלן.
- (ב) שימש הנכס הנרכש לחקלאות, והיה מקור פרנסתו העיקרי של בעלו, ואין לו קרקע אחרת כדי מחייתו, חייבת רשות הפיתוח לפי דרישתו, להציע לו נכס אחר, בין בבעלות ובין בחכירה, כפיצויים מלאים או חלקיים. רשות מוסמכת, שתתמנה לכך על ידי השר, תקבע את סוג הנכס המוצע, מקומו, שטחו, ובמקרה של חכירה - תקופת החכירה (ובלבד שלא תפחת מ-

49 (שנה), ושווי הנכס, הן לענין חישוב הפיצויים והן לענין סיפוקו כדי מחייה - הכל בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות.
(ג) הוראות סעיף קטן (ב) באות להוסיף על הוראות סעיף קטן (א) ולא לגרוע מהן.

4. קביעת הפיצויים על ידי בית המשפט

ואלה המקרים שבהם יקבע בית המשפט, לבקשת רשות הפיתוח או לבקשת בעל הנכס הנרכש, את זכות הפיצויים ושיעורם:

- (1) אין הסכם בין רשות הפיתוח ובין בעל הנכס הנרכש על מתן פיצויים או על שיעורם;
- (2) בעל הנכס הנרכש לא הגיש תביעת פיצויים לרשות הפיתוח תוך שנה אחת מיום פרסום התעודה לפי סעיף 2;
- (3) הוגשה תביעה ולא הוגשו ראיות מספיקות לחיזוקה;
- (4) הוגשו תביעות שונות או סותרות ביחס לנכס הנרכש.

5. כללים לקביעת הפיצויים

(א) בקביעת שיעור הפיצויים ינהג בית המשפט לפי הכללים שבסעיף 12 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי הציבור), 1943, בשינויים המחוייבים לפי הענין. ובלבד שיראו את יום י"ב בטבת התש"י (1 בינואר 1950) כמועד אשר בו פורסמה הודעה על כוונת הרכישה, לצרכי הסעיף האמור.
(ב) לכל סכום שבית המשפט יקבע כאמור, תיווסף תוספת בשיעור של שלושה אחוזים למאה לשנה, החל מיום י"ב בטבת התש"י (1 בינואר 1950).

6. החלטת בית המשפט בהשלשת הפיצויים

(א) החלטת בית המשפט - ובמקרה של ערעור, החלטת בית המשפט לערעורים אזרחיים - תהיה סופית ביחס לכל הצדדים שאליהם נשלחו הודעות על בקשה לפי סעיף 4, או שהתייצבו ותבעו פיצויים בעצמם או על ידי מיופי כוח.
(ב) מי שלא נשלחה אליו הודעה כאמור, או שלא התייצב ולא תבע כאמור, רשאי להגיש תביעה תוך שנה אחת מתאריך ההחלטה הסופית.
(ג) פסק בית המשפט פיצויים ולא הורה על דרך תשלומם, יושלשו הפיצויים בבית המשפט, ובית המשפט לא ישלם אלא כעבור שנה אחת מתאריך ההחלטה הסופית, או תקופה קצרה יותר, כפי שיחליט, ולאחר שתוגש אליו בקשה על כך מאת אדם התובע את הפיצויים, והפיצויים ישולמו כפי שיוורה בית המשפט.
(ד) השלשת הפיצויים בבית המשפט כוחה יפה כסילוק מלא, והיא פוטרת את רשות הפיתוח מאחריות לכל תביעה ביחס לנכס, אם בית המשפט לא ציווה אחרת על פי תביעה לפי סעיף קטן (ב).
(ה) אדם הטוען לפיצויים שהושלשו בבית המשפט ושלא שולמו, כולם או מקצתם, רשאי, תוך שלוש שנים מתאריך ההחלטה הסופית, לבקש מאת בית המשפט תשלום אותם הפיצויים, כולם או מקצתם. כן יהיה כל אדם הטוען שזכותו עדיפה לקבלת הפיצויים, כולם או מקצתם, רשאי להגיש תביעה נגד האדם שהפיצויים שולמו לו.

7. פטור מאחריות על שימוש בפיצויים

מתן פיצויים, בין בכסף ובין במקרקעים, בין לפי הסכם ובין לפי החלטת בית המשפט, או השלשתם לפי סעיף 6, פוטרים את רשות הפיתוח מכל אחריות על אופן השימוש באותם פיצויים או השימוש בהם לרעה.

8. אי-תחולה

סעיף 3(4)(א) לחוק רשות פיתוח (העברת נכסים), התש"י-1950, לא יחול על נכס מנכסי רשות הפיתוח שהוצע או שניתן לבעלו של נכס נרכש כפיצויים מלאים או חלקיים בעד הנכס הנרכש.

9. חסינות

אישר השר בתעודה בחתימת ידו שפעולה נעשתה מטעם המדינה או רשות הפיתוח בנכס, אחרי ששימש או שהוקצה לראשונה לצרכי פיתוח חיוניים, לצרכי התיישבות או לצרכי בטחון, ולפני שהיה לנכס נרכש, לא תשמש פעולה זו עילה לתביעה מצד בעל הנכס או מי שקדם לו בזכות, או יסוד להאשמה.

10. תקנות

השר רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע חוק זה.

דוד בן-גוריון

ראש

הממשלה

יצחק בן-צבי

נשיא

המדינה